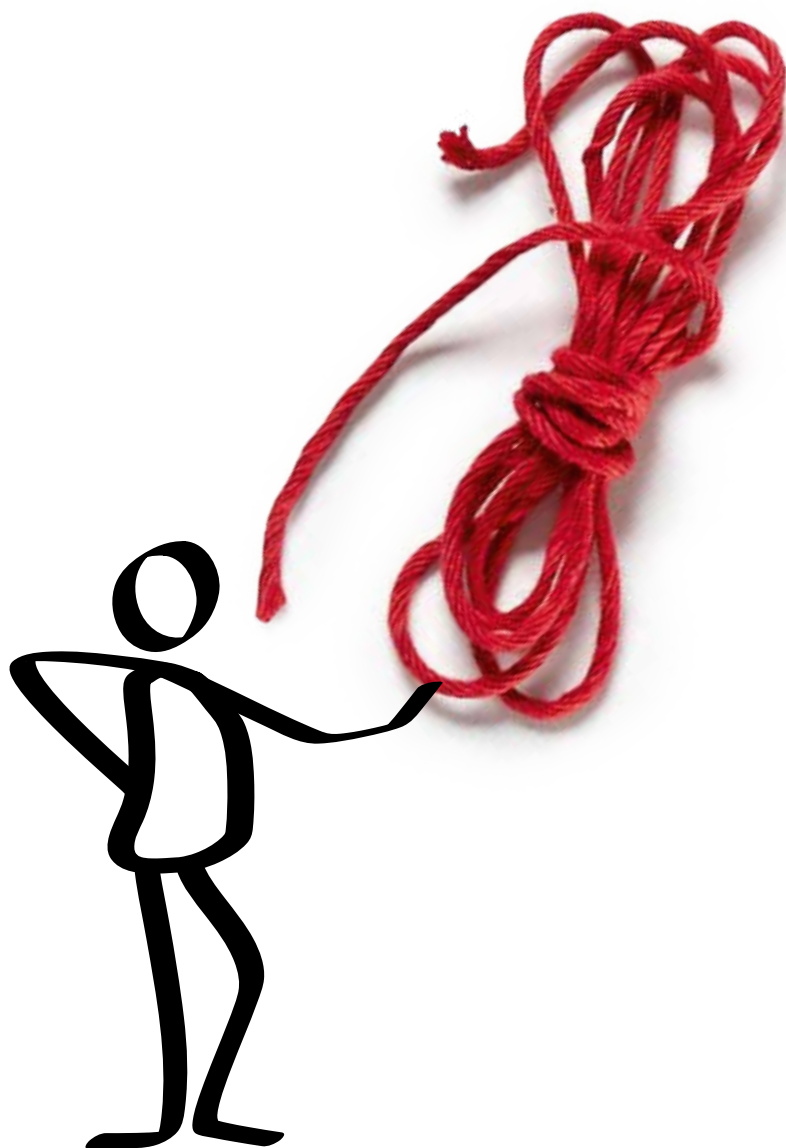

Skolens samfundsansvar

– de 7 samfundsløfter

**Skolens samfundsansvar
– de 7 samfundsløfter**

Udgivet oktober 2020
Af Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasier
(Stiftet 1891)

Ny Kongensgade 15, 3.
1472 København K.
Tlf. 33307930
info@privateskoler.dk
www.privateskoler.dk

Redaktion: Karsten Suhr, Søren T. Lodahl og Simone Dalsgaard

Layout: Christina Bruun Olsson

Foto: Ebbe Forup

Tryk: Tarm Bogtryk A/S

ISBN: 978-87-971489-9-3
ISBN (PDF): 978-87-971489-9-0

Indhold

Kodeks for samfundsansvar De 7 samfundsløfter	5
Hvorfor har vi et fælles kodeks for samfundsansvar?	6
Hvad er skolens samfundsansvar?	7
Samfundsansvar – en fællesværdi	8
Samfundsansvar aktiveres med konkrete indsatser	9
1 Skolen og omverdenen	10
2 Skolens rummelighed og resultater	12
3 Skolen til fremtiden	14
4 Skolens mangfoldighed	16
5 Skolen som forebyggende instans	18
6 Skolens fokus på rettigheder og konventioner	20
7 Skolens fokus på elevernes videre vej i uddannelsessystemet	22
 Et kodeks for samfundsansvar. Baggrund	 24
Vi er Danmarks private skoler	35
Noter	26
Traditionen. Historien. Pejlemærket. Friheden. Ansaret. Værdierne.	27

Vi er Danmarks private skoler

(Danmarks Private Skoler)

Vi er **forskellige** skoler. Det ses bl.a. i de enkelte skolars formål og værdisæt. **Samfundsansvar er en fællesværdi** for os.

Værdien "samfundsansvar" udmønter vi hver især i henhold til vores skoles formål og værdisæt, og det sker på en måde, der sikrer, at fællesværdien om samfundsansvar er en **levende værdi**. Vi har derfor sammen vedtaget et kodeks, der skal "aktivere" værdien.

Det betyder, at vi har, eller arbejder på, at skabe **konkrete aktiviteter eller indsatser** på 7 områder, der ultimativt er til gavn for samfundet.

De 7 samfundsløfter

1

Skolen og omverdenen

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, hvor vi gør en positiv forskel for omverdenen; det store fællesskab, vi er en del af.

2

Skolens rummelighed og resultater

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der understøtter ansvarligt optag og positiv udvikling af alle elever, uanset deres faglige, fysiske eller psykiske udgangspunkt.

3

Skolen til fremtiden

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der gør, at vores skole udvikles med henblik på at forberede og give eleverne kompetencer til det liv og arbejdsliv, de vil opleve i en nærtstående fremtid.

4

Skolens mangfoldighed

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der understøtter optag og udvikling af alle børn og unge, uanset social baggrund.

5

Skolen som forebyggende instans

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der forebygger problemer med store konsekvenser for individet og samfundet.

6

Fokus på rettigheder og konventioner

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der understøtter de grundlæggende rettigheder for alle.

7

Elevens videre vej i uddannelsessystemet

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der understøtter kvalificerede uddannelsesvalg og fremmer, at eleverne går videre i uddannelse.

Hvorfor har vi et fælles kodeks for samfundsansvar?

Vores kodeks er både et løfte til os selv, som enkeltskoler, og et løfte til det fællesskab vi er en del af som skoleform. Vi kan helt indlysende ikke lade være med at sætte fokus på vores samfundsansvar, fordi vi som værdibaserede skoler tager vores skrevne værdisæt alvorligt og gør dem til "levende" værdier.

Vores kodeks er samtidig et samfundsløfte. Vi tager samfundsansvar, og vi vil, ligesom i alle andre henseender, altid bestræbe os på at gøre det endnu bedre. Derfor har vi et fælles kodeks for samfundsansvar.

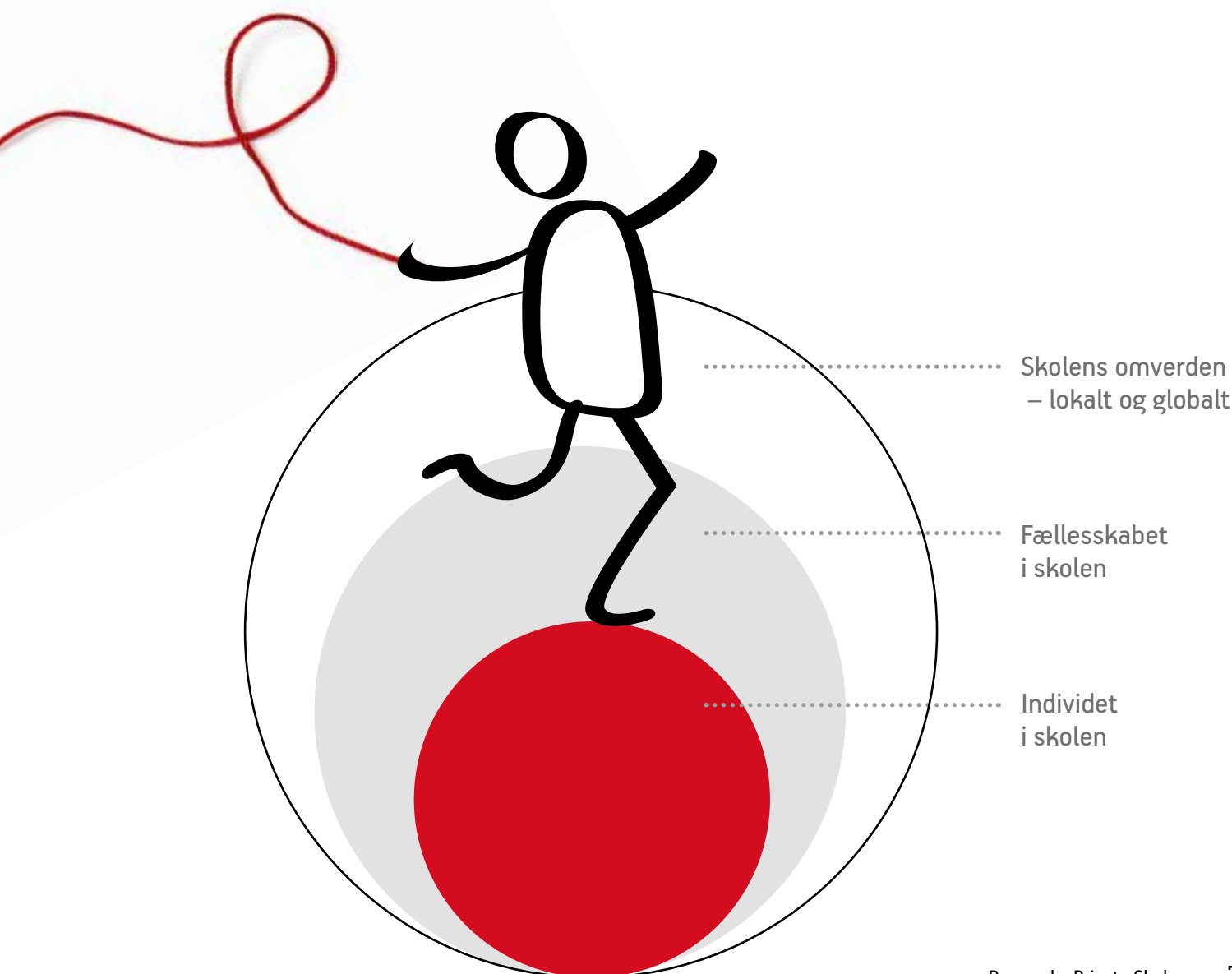

Hvad er skolens samfundsansvar?

Som frie og private skoler mener vi, at det først og fremmest er vores ansvar at skabe optimale rammer for at uddanne og danne eleverne. Vores opgave og ansvar, som frie og private skoler, rækker dog udover det at være udbyder af kvalitetsuddannelse, og udover det man kan betegne som "skolens indre liv".

Vi insisterer på, at mange samfundsmæssige udfordringer skal have en fremtrædende plads, når der tales om skolars varettagelse af samfundsansvaret. Skolers samfundsansvar skal ses i et bredt perspektiv.

Vi mener, at en skoles tiltag, som ansvarlig samfundsinstitution, både må være rettet mod individet i skolen, fællesskabet i skolen og fællesskabet, som skolen er en del af; det omkringliggende samfund.

levende

værdier

Samfundsansvar – en fællesværdi

Værdierne gør forskellen! Det er noget, vi, som frie og private skoler, kan nikke genkendende til, fordi vi ved, at det er sandt. Også når det drejer sig om vores fællesværdi om samfundsansvar, ved vi, at det er afgørende, at vi tager stilling og sætter handling bag.

Vi er, som frie og private skoler i Danmark, præget af stor diversitet, for vi er præget af dem, der skabte skolerne, og den idé initiativtagerne havde om, hvad en god skole er og skal være. Vi er præget af den historie og de traditioner, som skolerne har, og vi er præget af de mennesker, der engang var en del af skolerne, og som satte deres spor. Og naturligvis er vi præget af de mennesker, der har deres daglige gang på skolerne her og nu.

Værdigrundlaget er vores "vi er". Det er værdierne, der viser, at "vi" ikke er hvilken som helst skole, men netop "denne" skole.

Det fælles

Trods vores forskellighed har vi nogle grundlæggende fællestræk. Der er en fælles historie og nogle fælles vilkår, der både direkte og indirekte gennemsyrrer det levede skoleliv på vores skoler:

- Traditionen og den historiske sammenhæng fra de første frie og private skoler til dem, der findes nu
- Pejlemærket; at alle elever skal blive så dygtige som muligt, uanset deres udgangspunkt
- Skolefriheden, der er vores grundvilkår
- Værdierne, der er vores eksistensberettigelse

Når man læser vores skolars forskellige formål og værdisæt, vil man også konstatere, at mange frie og private skoler – endskønt fortolket forskelligt – værner om og efterlever de samme værdier: Værdier i forhold til den dannelse og uddannelse, som vi som skoler ønsker at give – og værdier i forhold til vores samfundssyn. Det er en historisk tradition for os, som frie og private skoler, at aktivere de værdier, som danner positive fundament i skolen og i samfundet. Vi er en del af civilsamfundet. Vi vægter og udlever værdier og skaber anderledes løsninger på nogle af de forhold, som samfundet har brug for.

At stå på værdier

Den værdimæssige, holdningsbaserede og pædagogiske frihed, som er grundlaget for os, de frie og private skolars virke, fortjener at stå stærkt og tydeligt.

Når vi siger, at vi som frie og private skoler "står stærkt på værdier", handler det for os ikke kun om det indbyggede budskab i værdierne om at ville noget godt. Det handler i høj grad om, hvordan de gode hensigter tydeligt afspejles i vores praksis. Det gælder også for fællesværdien "samfundsansvar".

vi

Den helt afgørende præmis for de frie og private skoler er Grundlovens § 76.

I Grundloven fastslås det, at der i Danmark er undervisningspligt og ikke skolepligt. Det fastslås også, at forældre har en grundlovssikret ret til selv at etablere skole- og undervisningstilbud, der stemmer overens med deres værdier og undervisningssyn, så længe undervisningen står mål med den offentlige skoles.

Grundloven sikrer frihedsrettigheder og beskyttelse for mindretal. Den giver forældre en helt afgørende rettighed til at vælge, hvordan deres børn skal undervises.

En fri og privat skole skal have beskrevet det værdigrundlag, som skolen bygger på. Det kan være på særlige pædagogiske, ideologiske, religiøse eller samfundsmæssige syn, at skolen bygger sit virke.

værdi

Samfundsansvar aktiveres med konkrete indsatser

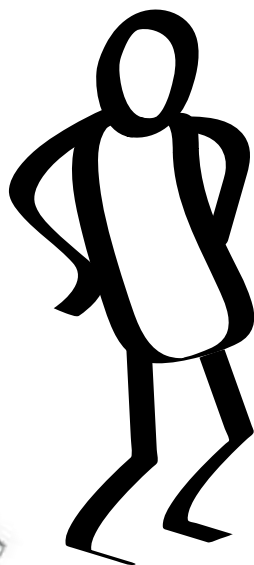
Mange samfundsmæssige udfordringer bør have en fremtrædende plads, når der tales om skolers varetægelse af samfundsansvaret. Skolers samfundsansvar skal ses i et bredt perspektiv.

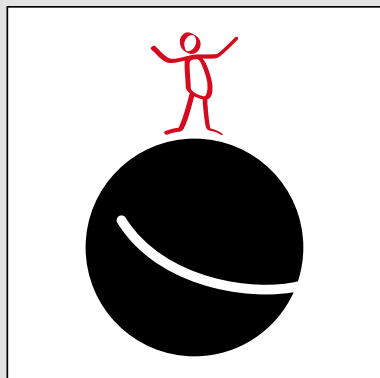
Vi mener, at en skoles tiltag, som ansvarlig samfundsinstitution, både må være rettet mod individet i skolen, fællesskabet i skolen og fællesskabet, som skolen er en del af; det omkringliggende samfund.

Vi har – eller arbejder derfor på – at skabe konkrete aktiviteter eller indsatser inden for 7 kerne temaer, der ultimativt er til gavn for samfundet.

De 7 kerne temaer er:

- 1 Skolen og omverdenen
- 2 Skolens rummelighed og resultater
- 3 Skolen til fremtiden
- 4 Skolens mangfoldighed
- 5 Skolen som forebyggende instans
- 6 Skolens fokus på rettigheder og konventioner
- 7 Skolens fokus på elevernes videre vej i uddannelsessystemet

1 Skolen og omverdenen

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, hvor vi gør en positiv forskel for omverdenen; det store fællesskab, vi er en del af.

"Skolens medborgerskab" kan benyttes som et udtryk for det bidrag, vi som skoler yder til samfundet som helhed. Vi kan aktivere værdien samfundsansvar ved at gøre en forskel for omverdenen.

Vi kan som skoler være med til at forme samfundet gennem kerneydelsen; undervisningen og dannelsen af eleverne. Vi kan samtidig arbejde med andre tiltag til gavn for omverdenen.

Bæredygtighed

Vi kan f.eks. have fokus på social, kulturel, økonomisk og miljømæssig bæredygtig udvikling. Vi kan også have taget aktivt stilling til vores rolle i forhold til FN's 17 verdensmål. Vi kan prioritere systematiske indsatser for at fremme bæredygtig udvikling.

Vi kan også sørge for, at alle aktører i og omkring vores skoler tilegner sig den viden og de færdigheder, som er nødvendige for at fremme bæredygtig udvikling og for at være rustet til at handle.

Fokus på dem, der har det svært

Gennem et stærkt lokalt og globalt engagement kan vi som skoler gøre en forskel for grupper i samfundet, der har det svært, eller i forbindelse med kriser, konflikter og naturkatastrofer.

Vi kan iværksætte aktiviteter med det underliggende formål at handle til gavn for andre. Vi kan også samarbejde med eller have en tæt relation til interesse- eller velgørende organisationer.

Videndeling og erfaringsudveksling

Vi har masser af erfaringer, vi kan dele med omverdenen, f.eks. om anderledes måder at gribe undervisning og pædagogik an. Men også om så meget andet. Vores erfaringer kan med fordel bredes ud til flere.

Vi har glæde af tætte samarbejder med andre uddannelsesinstitutioner, både med andre frie og private skoler og med offentlige skoler – grundskoler, ungdomsuddannelser og videregående uddannelser. Vi kan udveksle viden på tværs.

En samlende faktor

Vi kan have konkrete aktiviteter, der både er til gavn for os selv som skoler og til gavn for vores omverden. Vi kan i det hele taget spille en aktiv rolle i forhold til uddannelsessektoren eller i forhold til den by eller det lokalområde, vores skoler ligger i ved at udvise åbenhed, udadvendthed, tillid og signalere, at alle er velkomne. F.eks. gennem

samarbejde med virksomheder, erhverv, organisationer, foreninger og den lokale befolkning i dens forskellige grupperinger; unge, ældre etc.

Initiativtager

Nogle gange kan det være svært at finde sin rolle som fri og privat skole i den landsdækkende og lokale politiske diskussion, f.eks. i forhold til skolepolitikken. Vi har dog noget at byde ind med. Det gælder også, når det kommer til det kommunale samarbejde. Vi kan vælge at være den udfarende part, der inviterer til samarbejde og tager konkrete initiativer for at forbedre forholdene for alle. Vi ved, at vi ikke nødvendigvis får noget ud at sidde på hænderne, og vente på at andre handler.

"Hvis eleverne skal begribe, skal de selv ud at erfare. Derfor arbejder skolen målrettet på, at eleverne oplever værdierne udtrykt konkret i deres skolehverdag. Heraf er bl.a. opstået tiltaget med Socialpraktik."

Institut Sankt Joseph, en fri og private skole på Østerbro i København, arbejder målrettet med at bygge bro mellem værdigrundlag og hverdag. Det har bl.a. udmøntet sig i et tiltag, hvor eleverne påtager sig ulønnet socialt arbejde.

"Vi blev hurtigt klar over, at Verdensmålene var en sag, vi havde stor lyst til at fordybe os i og gøre en indsats for. Kan man overhovedet sige nej til et projekt, som kommer os alle sammen til gode i sidste ende – ikke mindst de næste generationer? Det mener vi ikke. Vi har besluttet, at vi vil certificeres som bæredygtighedsskole. Det forpligter os på indsatser i forskellige retninger; socialt, økonomisk og miljømæssigt."

Sejergaardsskolen, en fri og privat skole i Tølløse, vil være certificeret "Bæredygtighedsskole".

"Som skole kan og skal vi også bidrage til samfundets kamp for en grønnere fremtid."

Ryomgaard Realskole, en fri og privat skole på Djursland, er "Grøn Skole".

69%

frie og private grundskoler arbejder systematisk med bæredygtig udvikling

77%

frie og private gymnasiale skoler, arbejder systematisk med bæredygtig udvikling

"Eleverne skal have et globalt udsyn på verden. De skal forstå, at de ud over at være en del af det nære miljø, og en del af en europæisk kultur, slet og ret er verdensborgere."

Skt. Birgitta Skole, en fri og privat skole i Maribo, har i en årrække, sammen med en række andre skoler med katolsk værdigrundlag, kombineret undervisning om andre lande med indsamling til skolerelaterede projekter. Skolerne har foreløbigt indsamlet mere end 1 million kr. til projekterne.

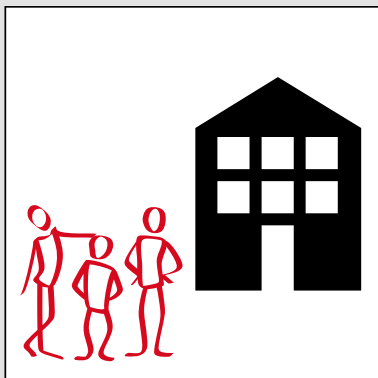
"Skolerne fortæller, at vi har været med til at give håb og tro på, at de kunne åbne på en sikker og tillidsfuld måde. Vi er stolte af og glade for at kunne være med til at hjælpe skoler verden over i denne kaotiske tid."

Skt. Josefs Skole, en fri og privat skole i Roskilde, har, via webinar, delt erfaringer med skoleledelser i bl.a. England, Irland og Brasilien om at genåbne som skole efter corona-krisen i 2020.

70%

af de frie og private skoler – grundskoler og gymnasier har formaliseret samarbejde med lokale virksomheder, erhverv, organisationer og foreninger

2

Skolens rummelighed og resultater

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der understøtter ansvarligt optag og positiv udvikling af alle elever, uanset deres faglige, fysiske eller psykiske udgangspunkt.

Alle elever skal blive så dygtige som muligt hos os, uanset hvilket udgangspunkt eleverne har for denne udvikling. Det er de frie og private skolars fælles pejlemærke.

"Alle skal blive så dygtige som muligt". Det pejlemærke har selvfølgelig også betydning for vores håndtering af de elever, der kan siges at have "særlige behov". Særlige behov, der bl.a. kan skyldes

- at de har en fysisk funktionsnedsættelse
- at de har en psykisk funktionsnedsættelse
- at de enten er særligt fagligt stærke eller særligt fagligt svage.

Vi aktiverer værdien samfundsansvar gennem vores konkrete aktiviteter eller indsatser for disse elevgrupper.

Politikker og praksis for elevoptag

Det er ikke det "særlige behov", som eleven har, der i sig selv afgør, om man kan optages på vores skoler eller ej. Det er en holdning, der f.eks. kan afspejles i vores politikker og praksis for elevoptag. Vores overvejelser handler alene om vores mulighed for at hjælpe eleven og imødekomme udfordringerne ud fra en konkret individuel vurdering.

Det er altså ikke et spørgsmål om, hvem der kan være på skolen, men hvad der skal til, for at eleven kan være på skolen.

Skolens parathed og vedholdenhed

Vores rummelighed kan også ses i lyset af vores håndtering af de elever, der allerede går på skolerne og som hen ad vejen konstateres at have et særligt behov. Det handler om vores "parathed", at vi har et beredskab for de elever, vi har på skolerne. Det handler også om vores vedholdenhed; at vi udtømmende har prøvet alt, før vi siger, at vi ikke kan løse opgaven med at skabe en positiv udvikling for en elev, og derfor må sende eleven videre til skoler, der er specialiserede. Vi sætter nemlig ikke rummelighed over ansvarlighed. Vores skoler er ikke opbevaringssteder, men netop skoler, hvor man gerne skal udvikle sig i positiv retning, uanset hvilke udfordringer man har.

Dem, der skal udfordres

Elevers udbytte af undervisningen er afhængig af deres særlige forudsætninger. Det betyder bl.a., at vores planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisningen må tage højde for elevernes forskelligheder. Elever, der er særligt fagligt stærke på et eller flere områder har ikke brug for "mere af det samme".

Tilrettelæggelsen af vores undervisning sker på en måde, så også disse elever bevarer lysten til at lære. Vi indretter vores konkrete undervisningstilbud for at kunne møde eleverne, der hvor de er.

Indsatser, der skaber resultater

Der er faktorer, vi ved er med til at skabe resultater i positiv retning for elever med særlige behov på vores skoler:

- Tidlig indsats
- Organisering
- Prioritering af og brug af midler og ressourcer
- Koordination og ledelse
- Formaliseret samarbejde med resourcepersoner
- Udvidet samarbejde med den konkrete elev og dennes forældre
- Medarbejdernes kompetencer og uddannelsesniveau

Vi aktiverer værdien samfundsansvar gennem vores konkrete indsatser og aktiviteter, der understøtter ansvarligt optag og positiv udvikling af alle elever, uanset deres faglige, fysiske eller psykiske udgangspunkt.

udvikling

"Samarbejdet mellem skolerne er af uvurderlig betydning. Kabalen går kun op, fordi TalentCamps medlemsskoler, der også tæller enkelte folkeskoler, beredvilligt lægger hus til talentcamps."

TalentCampDK er et konkret eksempel på frie og private skolars ønske om at imødekomme behovet for at kunne tilbyde de dygtigste af eleverne i grundskolen ekstra udfordringer.

72%

frie og private gymnasiale skoler har systematiske indsatser for elever, der har behov for større udfordringer eller er særligt talentfulde

71%

frie og private grundskoler har systematiske indsatser for elever, der har behov for større udfordringer eller er særligt talentfulde

91%

frie og private grundskoler har undervisere og vejledere, der er formelt uddannet til at varetage opgaver med elever med typer af særlige behov

"Det har vist sig, at jo bedre vi klæder eleverne på til at mestre hjælpemidler og imødegå de eventuelle udfordringer i hverdagen, desto bedre kan eleverne håndtere deres udfordringer og blomstre. Udover at skabe ejerskab til diagnosen og kunne bruge den som et aktiv, kan skolen også være med til at nedbryde fordomme."

Bornholms Frie Idrætsskole har udviklet konceptet "Elev til elev". Her hjælper elever med diagnoser andre elever i samme situation.

69%

frie og private gymnasiale skoler har undervisere og vejledere, der er formelt uddannet til at varetage opgaver med elever med typer af særlige behov

I 2014 var der lige mange elever i frie grundskoler og folkeskoler med et stort støttebehov (over 9 klokke timer / 12 lektioner ugentligt). Siden er forskellen vokset. I 2018 var der 2.749 elever med et stort støttebehov i de frie grundskoler, mens tallet for samtlige folkeskoler var 1.895 elever (figur). Dette selvom 80% af samtlige grundskolelever i Danmark går i en folkeskole.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Frie grundskoler	1.575	1.764	2.199	2.416	2.749	3.000
Folkeskoler	1.553	1.308	1.127	1.616	1.895	

"I mange af timerne vil der være både en almen- og en specialundervisningslærer. Almenlæreren er særlig ansvarlig for undervisningen af hele klassen. Specialundervisningslæreren er særlig ansvarlig for, at der bliver udarbejdet en individuel tilrettelagt undervisning for de elever, som har behov for specialundervisning."

Ringe Kost- og Realskole har særligt fokus på elever med særlige specialundervisningsbehov.

3

Skolen til fremtiden

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der gør, at vores skole udvikles med henblik på at forberede og give eleverne kompetencer til det liv og arbejdsliv, de vil opleve i en nærtstående fremtid.

Vores skoleform har stærke rødder og heri en tradition for – med rettidig omhu – at navigere efter samfundets behov i relation til den dannelse og uddannelse, som eleverne skal have for at få de bedste muligheder i deres liv og arbejdsliv i en nærtstående fremtid.

Vores skoler har frihed til og mulighed for smidigt at lave konkrete ændringer i skolens undervisning og praksis.

Fokusområder her og nu

Der er temaer og fag, vi mener, det er meningsfuldt at give særlig opmærksomhed på vores skoler. F.eks. kreativitet, idéudvikling og innovation, altså designtænkning, som er en vigtig færdighed. Den indebærer bl.a. at kunne stille spørgsmål til, hvordan en given løsning vil virke i en given kontekst i forhold til specifikke brugere. Det giver også mening at fremme STEM-kompetencer (Science, Technology, Engineering og Math), der pt. anses som særdeles centrale.

Vi kan med konkrete indsatser og aktiviteter, give den teknologiske udvikling betydning i vores undervisningstilbud. Fremtiden stiller krav om teknologiske og digitale kompetencer i bred forstand. Vi kan derfor også gøre det til en opgave for vores skoler at sætte børn og unge i stand til at forholde sig kritisk og

konstruktivt til teknologi med det udgangspunkt, at jo lettere det bliver at designe omverdenen, jo mere fokus må også visse etiske og moralske dilemmaer få.

Vi kan have fokus på både teknologiforståelse og teknologietik.

Samarbejdet med andre – også over kulturelle og sproglige skel – er en afgørende evne. Forståelsen af en global verden og de mange forskellige kulturer – og ikke mindst evnen til at kunne begå sig på fremmedsprog på et højt niveau – er og bliver af stor betydning.

Hvad er skolen til fremtiden?

Vi kan med fordel drøfte, hvad det er, vi tænker, at vores skoler skal være katalysatorer for, og hvordan det konkret skal afspejles i vores undervisningstilbud. Traditionelt er der stort fokus på viden og færdigheder i skolesammenhæng f.eks. i forhold til fagenes mål. Læser man forskellige rapporter og syn på kompetencer til fremtidens arbejdsmarked, kan man observere en form for bevægelse. Viden i traditionel forstand tillægges ikke så megen værdi. Adgang til viden er større end nogensinde. Der kommer hele tiden ny viden. Det, der var sandheden i går, er det ikke nødvendigvis i dag.

Der er derimod større fokus på kernefærdigheder til at løse "hverdagsopgaver", f.eks.

- læsefærdigheder
- regnefærdigheder
- videnskabelige færdigheder
- IT-færdigheder
- finansielle færdigheder
- kulturelle færdigheder

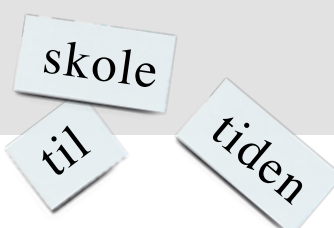
Der er større fokus på kompetencer til at løse komplekse udfordringer, f.eks.

- kritisk tænkning
- problemløsning
- kreativitet
- kommunikation
- samarbejde

Desuden er der større fokus på personlige egenskaber eller kvaliteter, såsom

- nysgerrighed
- initiativ
- vedholdenhed
- tilpasningsevne
- lederskab
- social forståelse
- kulturel forståelse

Vores skoleform har stærke traditioner for at skabe en skole, der er skole til tiden og – via dens fremsynethed – skolen til fremtiden.

77%

frie og private gymnasiale skoler har inden for de seneste tre år har lavet konkrete ændringer i deres undervisning og praksis med baggrund i perspektiver på den dannelse og uddannelse eleverne bør have for at klare sig i samfundet i en nærtstående fremtid

71%

frie og private grundskoler har fokus på teknologiforståelse og teknologietik, så det faktisk afspejles i skolens undervisning og praksis

"Vores idé er at lave en broche, som udsender ekkosignaler ligesom flagermus og delfiner. Så kan den blinde høre en lyd. Jo tættere man er på en genstand, jo lysere er lyden."

Elever fra Nørre Aaby Realskole, en fri og privat skole på Fyn, deltog i finaldelen af talentkonkurrencen Unge Forskere.

"Det er ikke bare et "teknisk projekt" for skolen, men et dannelsesprojekt. Basale digitale kompetencer er grundlaget for at forstå det 21. århundredes sprog. Hvis man ikke har sprog, kan man ikke tale med. Dermed får skolens undervisning også et demokratisk aspekt, der er med til at sikre, at udviklingen ikke bliver defineret af en bestemt samfundsgruppe."

På Bagsværd Kostskole og Gymnasium omhandler digitaliseringskompetencer ikke bare tekniske kompetencer, men også kritisk tænkning og det at forholde sig til data, datamængder og brug af algoritmer.

"Vi får tit besøg af folk, som vil have mere viden om, hvordan det er at udbyde kinesisk som sprog- og kulturfag. Og vi fortæller gerne! Meningen er jo netop, at vi som fri og privat skole kan være til inspiration for andre. Vores initiativ skal ses som et forsøg på at skabe indsigt, samarbejde og muligheder i den globaliserede verden."

Stenhus Kostskole, en fri og privat skole ved Holbæk, arbejder tæt sammen med Stenhus Gymnasium om undervisning i kinesisk sprog og kultur fra 5. klasse til 3.g.

"I har som skole formået at opdyrke en stærk naturvidenskabelig kultur. Men I stopper ikke der. I vender jer mod jeres kollegaer og inviterer dem med. Jeg tror på, at det skaber en synergieffekt, og vi bliver bedre."

H.K.H. Prins Joachim ved arrangement i anledningen af Naturvidenskabsfestivalen på den frie og private Skt. Josefs Skole i Roskilde.

"Vejen hen til f.eks. at lave en velgørenhedskoncert – som jeg har haft nogle elever, der arbejdede med, den vej er jo fyldt med matematiske beregninger: Hvordan kan vi få det her til at løbe rundt? Hvor meget skal vi have solgt i boden? Og fra danskfaget er der hele formidlingsdelen."

"Design for Change" er et verdensomspændende undervisningsprogram. Skorpeskolen, en fri og privat skole ved Helsingør, var den første skole i Danmark til at tage programmet til sig.

80%

frie og private grundskoler har fokus på innovation og idéudvikling, så det faktisk afspejles i skolens undervisning og praksis

82%

frie og private grundskoler har inden for de seneste tre år lavet konkrete ændringer i deres undervisning og praksis med baggrund i perspektiver på den dannelse og uddannelse eleverne bør have for at klare sig i samfundet i en nærtstående fremtid

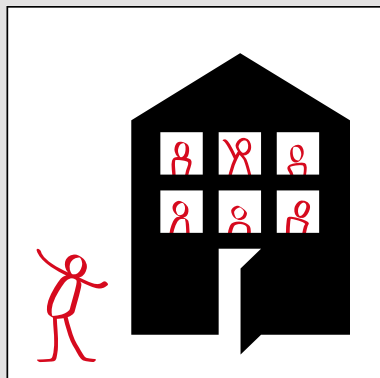
54%

frie og private gymnasiale skoler har fokus på teknologiforståelse og teknologietik, så det faktisk afspejles i skolens undervisning og praksis

85%

frie og private gymnasiale skoler har fokus på innovation og idéudvikling, så det faktisk afspejles i skolens undervisning og praksis

4

Skolens mangfoldighed

værdier

er

for

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der understøtter optag og udvikling af alle børn og unge, uanset social baggrund.

Vi kan aktivere værdien "samfundsansvar" ved at sætte fokus på, at skolens tilbud om uddannelse og dannelse er for alle dem, der kan tilslutte sig skolens tilbud, herunder naturligvis skolens formål og værdigrundlag. Elevens sociale eller socio-økonomiske baggrund skal ikke i sig selv være en hindring for at gå på vores skoler.

Vores skoler ligger spredt ud over hele landet. De ligger i tyndt befolkede områder, i mindre byer og i større byer. Vores skoler ligger dér, hvor engagerede medlemmer af civilsamfundet har grundlagt dem, altså der, hvor der har været og stadig er behov for dem. Vores skoler eksisterer så længe, der er forældre og unge, der vælger dem. Vores evne til at omsætte værdier til praksis er en stor del af forklaringen på, at netop vores skoler bliver valgt.

Skoler for dem, der kan tilslutte sig værdierne

Vores værdier er afgørende, og vores lovgivning anerkender dette ved at markere, at vi selv beslutter, hvem der skal optages på vores skoler, men bemærk, at dette udelukkende handler om vores mulighed for at værne om vores værdigrundlag. Det er vigtigt, at de forældre og elever, der deler værdifølelse med os, har en reel mulighed for at blive optaget på vores skoler. Vi må derfor være meget opmærksomme

på, at der kan være en række barrierer, relateret til det man kalder socioøkonomiske faktorer.

Udjævning af socioøkonomiske forskelle

Nøgternt set afspejler vores skoler elevsammensætning overordnet det lokalsamfund, de er beliggende i. Sådan er det, men vi kan arbejde for at udjævne de socioøkonomiske forskelle, der kan konstateres, f.eks. ved at lave konkrete indsatser eller aktiviteter i forhold til optag af lavindkomstfamilier, -børn og -unge.

Politik for ventelister

Vi kan f.eks. arbejde med vores ventelistepolitik. Vi kan arbejde på at lave et fleksibelt ventelistesystem, hvor der er taget hensyn til – eller ligefrem er gjort konkret plads til – socialt udsatte elever.

Egenbetaling og fripladser

Forældrebetalingen eller egenbetalingens størrelse er en oplagt barriere for nogle forældre og elever. Der skal ifølge loven være en egendækning på vores skoler, men vi kan arbejde med deciderede fripladser eller hjælp til familier, der har det svært. Mange af vores skoler tilbyder allerede fripladstilskud udover det fripladstilskud, man kan ansøge gennem Fordelingssekretariatet eller Friplads og Vikarkassen for private gymnasiale uddannelser.

Andre økonomiske barrierer

Vi kan også arbejde med andre barrierer, f.eks. vores opskrivningsgebyrer eller andre udgifter for elever og forældre i forbindelse med skolegangen, f.eks. til ture eller materialer.

Ved man, at vi har særlige ordninger?

Det er ikke altid, at vi er gode til at gøre opmærksom på de ordninger, vi har på vores skoler, der er målrettet elever og familier, der har det svært. Vi kan blive bedre til at gøre opmærksom på disse ordninger, når vi præsenterer os selv som skole.

Mønsterbrydere

Når skolens socioøkonomiske elevgrundlag skal beskrives, indgår faktorer på individniveau som f.eks. køn, etnisk oprindelse og forældrenes uddannelse og indkomst. Det er disse faktorer sammenholdt med de faglige resultater, der bl.a. bruges, når skolers løfteevne skal måles – altså undervisningseffekten: Hvor meget løfter skolen eleverne fagligt set i forhold til skolens elevgrundlag. Den samfundsansvarlige skole er naturligvis optaget af, hvordan alle elevgrupper løftes. Den kan dog samtidig have særlig opmærksomhed på at skabe mønsterbrydere og social mobilitet.

alle

Elever fra lavindkomsthjem og elever fra hjem med ingen eller lavt uddannelsesniveau er i højere grad i gang med uddannelse og beskæftigelse, når de har gået i en fri og privat skole. Ligeledes har denne gruppe af elever, fra de frie og private skoler, også en mindre sandsynlighed for at være udtrådt af arbejdsstyrken (f.eks. ved at være tilkendt førtidspension).

Kilde: Center for Sociologisk Analyse (2019).

De private skolars elever har ud fra en gennemsnitsbetragtning en socioøkonomisk stærkere profil, men samtidigt har hele 63 pct. af privatskolerne en social profilscore, der i gennemsnit har mindre end ét points forskel i forhold til den lokale folkeskole.

Kilde: Epinion (2018).

"I forvejen gør vi meget for, at alle, der vil skolen, kan gå her. Jeg oplever, at forældre aktivt vælger os, selvom hverdagsbudgettet måske ikke rækker til det. Dem kan vi med opbakning fra den store forældregruppe i højere grad gå ind og hjælpe, f.eks. hvis der opstår udfordringer med at finde de sidste kroner til en skolecomputer eller en lejrur."

"Frk. Ellas Portemonnæ" er navnet på støtteforeningen på den frie og private Nørre Aaby Realskole. Den er opkaldt efter skolens grundlægger Frk. Ella Jørgensen og hendes portemonnæ (pengepung).

"Vores skole er mangfoldig, vi har elever med forskellige etniciteter og kulturer, men også elever fra forskellige samfundslag. Det kan udfordre eleverne, når de derhjemme skal sætte ord på oplevelser fra skolen og vice versa. Vi skal formå at bygge bro mellem elevernes hverdagssprog og skolens fagsprog og sprogbrug. Det er målet at udvide og udvikle elevernes ordforråd og sproglige begrebsverden."

Skt. Knuds Skole, en fri og privat grundskole i Aarhus, har oprettet faget "Sprog i spil".

66%

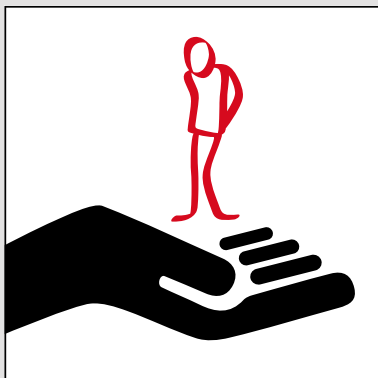
frie og private grundskoler tilbyder tilskud til lavindkomstfamilier, udover det tilskud, der kan søges af finanslovspuljen

85%

frie og private gymnasiale skoler tilbyder tilskud til lavindkomstfamilier, udover det tilskud, der kan søges af finanslovspuljen

"Kostskolens personale fik mig – med deres støtte og omsorg – til at tro på mig selv, og jeg blev derfor bedre fagligt og socialt. Kostskolen gav mig sikkerhed og mulighed for at genskabe tilliden til andre mennesker. Jeg blev mere moden og klædt godt på til verden udenfor. Jeg går nu på hf, hvilket ikke havde været muligt uden kostskolens hjælp."

Ringe Kost- og Realskole er en del af de frie og private skoler, der er målrettet børn med sociale og faglige udfordringer, herunder anbragte børn.

5

Skolen som forebyggende instans

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der forebygger problemer med store konsekvenser for individet og samfundet.

Vores skoler kan sætte et aftryk i bestræbelsen på, at flere børn og voksne skal trives og have god psykisk og fysisk sundhed. Vi mener, at der er en nøje sammenhæng mellem vores skolars varetægelse af samfundsansvaret og vores rolle som forebyggende instans.

Vores skolars kultur, normer og værdier kan i sig selv iagttages som forebyggende faktorer. Det forebyggende handler bl.a. om vores konkrete evne til at sætte fokus på og skabe værdi omkring gensidig respekt og evnen til at kunne tackle problemsituationer.

Trivsel

"Eleverne bliver dygtige, og de trives godt". Sådan vil vi gerne have, at det skal lyde, når vores skoler omtales. Det er vigtigt for os at have fokus på og initiativer i forhold til elevernes trivsel. Vi skal i det hele taget kunne fortælle og vide noget om, hvordan det står til med trivslen blandt skolens aktører.

Handling ved elevfravær

Konkrete tiltag i forhold til elevfravær er af overordentlig stor betydning og en vigtig opgave for skolen som forebyggende instans. Vi kan systematisk registrere, identificere årsagen til problemet og handle. Vi kan have vedtagne faste strategier eller handleplaner for

reaktion ved konstateret højt fravær blandt eleverne. Vi ved, at der ikke kommer noget godt ud af stort fravær, og at fravær som regel er et symptom på et problem, der kræver handling.

Samarbejde med andre instanser

Det er vores pligt at reagere på mistrivsel, og det er vores pligt at underrette, når mistrivslen bunder i forhold, der er uden for skolens rækkevidde at håndtere. At underrette handler om at sikre, at et barn eller en ung får den bedst mulige hjælp og støtte. I mange tilfælde kan en underretning laves i samarbejde mellem skole og hjem.

Vi tror på, at vi som skole kan favne meget, men vi kan ikke favne alt – og være alle steder, når det kommer til den enkelte elevs liv og trivsel.

Vi ser os selv som en del af den generelle, forebyggende indsats, der samarbejder med andre forebyggende instanser, f.eks. sundhedsplejen og SSP, og som videregiver vores informationer til det foregribende niveau.

Indsatser mod mistrivsel

Vi er meget bevidste om, at manglende eller dårlig trivsel kan skyldes forhold, der ikke er direkte relateret til skolen, men vi ved også, at skolen kan spille

en stor rolle for den enkelte elevs trivsel. Det kan være gennem indsatser som f.eks. omsorgsgrupper, hvor eleverne har lejlighed til at italesætte og drøfte problemer med ligesindede samt at støtte og vejlede hinanden. Vi kan have systematiske tiltag, der tager hånd om mistrivsel hos eleverne, der ikke er direkte relateret til skolen, f.eks. i forbindelse med forældres skilsmisse, sorgsituationer, lavt selvværd m.m.

Fysisk sundhed

Vores rolle som forebyggende instans kan i princippet rette sig mod alle skolens aktører, f.eks. også medarbejderne, og der skal naturligvis være fokus på både den psykiske sundhed og den fysiske. Vi kan f.eks. arbejde med mere bevægelse i dagligdagen, sund kost, røgfrit liv, fokus på alkoholforbrug og alkoholdebut.

Når det kommer til sundhed, kan man spore social ulighed. Det kan vi som skoler med en bevidst sundhedsstrategi være med til at opveje.

indsats

rolle

"Vi gør i forvejen meget for at skabe et rummeligt og trygt miljø for de elever, der ønsker at gå her. Men før var vi ikke opmærksomme på, at nogle elevers adfærd skyldtes angst og bekymringer. Det kan gøre en kæmpe forskel i elevernes hverdag, når vi ved, at vi skal gribe vores dialog med disse elever anderledes an."

Karrebæksminde Privatskole, en fri og privat skole ved Næstved, har valgt at uddanne en vejleder inden for angsthåndtering.

77%

frie og private gymnasiale skoler tager – gennem konkrete tiltag – hånd om mistrivsel hos eleverne, der ikke er direkte relateret til skolen, f.eks. i forbindelse med forældres skilsmisse eller sorgsituationer.

77%

frie og private gymnasiale skoler har systematiske tiltag, der fremmer fysisk sundhed i dagligdagen

"Uanset hvordan en skilsmisse har været, er det et faktum, at børn og unge får nye udfordringer og bekymringer, når mor og far går fra hinanden. Disse udfordringer påvirker barnets eller den unges skolegang og generelle trivsel."

Helsingør Realskole har oprettet samtalegrupper til skilsmissebørn.

"Projektet har været med til at sætte digital dannelse og sikkerhed på dagsordenen for såvel børn og unge som deres forældre, men har også løftet indsatsen og prioriteringen heraf på skolerne på tværs af kommunen. Der er skabt et fokus, der har bidraget til en øget bevidsthed om børn og unges sårbarhed i det digitale univers – en sårbarhed der desværre kan bidrage til meget store og alvorlige konsekvenser for den enkelte."

Skanderborg Realskole er en af initiativtagerne bag projektet "Digital Tryk Skanderborg".

"Vi har skruet på forskellige dele de senere år, for at finde ud af hvordan vi kan løse op for klasser med lidt mere komplekse problemstillinger. Som del af denne mere reaktive proces, har vi haft to projekter, hvor bevægelse er blevet kombineret med trivselsarbejde. Det har vist sig effektivt."

Kvikmarkens Privatskole i Søborg har gennemført to projekter, hvor de har kombineret trivselsarbejde med skolens indsats for bevægelse.

87%

frie og private grundskoler tager – gennem konkrete tiltag – hånd om mistrivsel hos eleverne, der ikke er direkte relateret til skolen, f.eks. i forbindelse med forældres skilsmisse eller sorgsituationer.

Procentdel af de frie og private grundskoler, der har foretaget henholdsvis 0, 1-3, 4-6, 7-10 eller over 10 underretninger til de sociale myndigheder i løbet af de seneste tre år:

0	underretninger	=	1 %
1-3	underretninger	=	14 %
4-6	underretninger	=	30 %
7-10	underretninger	=	21 %
+10	underretninger	=	34 %

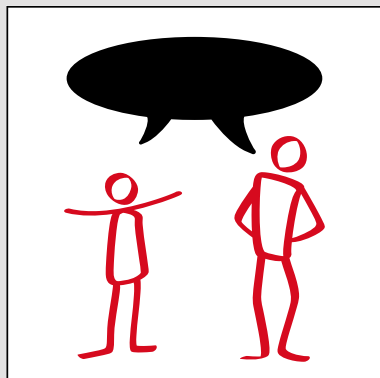
95%

frie og private grundskoler har systematisk samarbejde med andre forebyggende instanser

85%

frie og private grundskoler har systematiske tiltag, der fremmer fysisk sundhed i dagligdagen

6

Skolens fokus på rettigheder og konventioner

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der understøtter de grundlæggende rettigheder for alle.

adfærd

aktivitet

strategi

politik

Rettigheder og konventioner er ikke bare noget, som vi har fokus på af pligt. Det er noget vi har fokus på, fordi det giver mening og harmonerer med vores værdier om samfundsansvar og den frihed, der er grundlaget for vores eksistens og skoletradition.

Vores fokus på rettigheder og konventioner kan i bund og grund sige noget om vores samfundsansvarlige identitet.

Friheds- og menneskerettigheder

Vores faste holdepunkter, når vi på vores skoler sætter fokus på "rettigheder og konventioner", er:

- Danmarks grundlov, der sikrer en række basale friheds- og menneskerettigheder, f.eks. personlig frihed, ytringsfrihed, forsamlingsfrihed, foreningsfrihed m.v.
- Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, som bl.a. indeholder retten til at tænke frit og til samvittigheds- og religionsfrihed.
- FN-konventioner om menneskerettigheder, som Danmark har ratificeret, f.eks. konventionen om afskaffelse af alle former for racediskrimination, konventionen om afskaffelse af alle former for diskrimination mod kvinder, konventionen om rettigheder for personer med handicap og konventionen om barnets rettigheder.

Børnekonventionen

Vi kan blandt andet have et stærkt fokus på Børnekonventionen. Det – i en årrække – stærke fokus på barnets rettighed til at ytre dets synspunkter, når der skal træffes beslutninger af større betydning for barnet, har bl.a. betydet, at størstedelen af de frie og private skoler har faste procedurer for, hvordan børn og unge inddrages, bl.a. i forbindelse med ophør af samarbejde (udskrivninger).

Adfærd, aktiviteter, strategier og politikker

Man bør i princippet kunne aflæse vores fokus på rettigheder og konventioner i både adfærd, aktiviteter, strategier og politikker på vores skoler. Den enkelte skoles fokus kan måske aflæses direkte eller indirekte i noget så grundlæggende som skolens formål og værdisæt. Det kan i hvert fald aflæses i vores aktiviteter ud over undervisningen, f.eks. i måden vi organiserer os, mødes og tager beslutninger, eller i måden vi behandler hinanden på, både formelt via vores interne skrevne regler eller mere uformelt som en del af vores normer og kultur. Det kan også i høj grad aflæses i måden, vi som skoler interagerer med det øvrige samfund.

Sæt lys på konkrete emner

Vi kan sørge for jævnlige dialoger i relation til demokratiske principper generelt. Desuden om mere specifikke temaer, som f.eks. "diskrimination", "formelle og uformelle hindringer af

ligestilling" eller "hindringer for at stille forskellige grupper lige". Vi ved, at der i ny og næ skal sættes lys på konkrete emner for at opdage "de blinde vinkler".

Hele skolens virke – alle skolens aktører

Vi har fokus på rettigheder og konventioner i relation til kerneydelsen og vores elever. Vi kan og bør også have et bredere perspektiv. Når vi taler om rettigheder og konventioner, handler det om hele skolens virke og alle dens aktører: Bestyrelsen, ledelsen, medarbejderne, forældrene og eleverne. Desuden rækker "skolens virke" længere end til skoleporten.

Elevernes demokratiske dannelse

Der både kan og skal være synligt fokus på elevernes strukturelle indflydelse og medbestemmelse på vores skoler. Man kan udover elevråd også have andre strukturer, hvor eleverne på demokratisk vis kan varetage fællesinteresser. Undervisningen er selvfølgelig også et væsentligt fikspunkt, når vi taler om vores fokus på rettigheder og konventioner. Det er her viden, kunnen, indsigt og forståelse fremmes. Vores undervisning skal skabe rum for at øge elevernes viden om demokrati, styreformer og rettigheder. Vores undervisning skal også fungere som et dannende fællesskab, hvor eleverne lærer om forskellighed, at sætte sig i andres sted og lærer om og oplever selvbestemmelse og medbestemmelse.

"Det er vigtigt, at alle kan komme til orde og blive hørt, så vi taler meget om den demokratiske samtale og øver os i den."

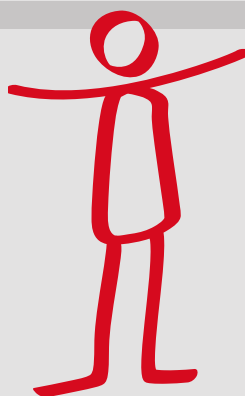
Sct. Ibs Skole, en fri og privat skole i Horsens, har valgt at gøre medborgerskab til et fag på skoleskemaet for 5. klasserne for at skabe en faglig ramme, hvor elever allerede fra mellemtrinnet beskæftiger sig med det at være en del af et samfund.

I Lov om friskoler og private grundskoler §1, stk. 2 og Lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser §1.a findes "Frihed og folkestyreparagraffen". Den fortæller, at skolen i hele dens virke skal forberede, udvikle, styrke, give kendskab til og have respekt for:

- Et samfund som det danske med frihed og folkestyre
 - Det danske folkestyre
 - Demokrati
 - Grundloven
- Elevernes demokratiske dannelse
 - Deltagelse i demokratiske processer
 - Selvbestemmelse
 - Medbestemmelse
 - At kunne sætte sig i andres sted
- Grundlæggende friheds- og menneskerettigheder
 - Frihedsparagraffer (Grundloven / Menneskerettighederne)
 - Ratificerede konventioner
- Ligestilling (mellem kønnene)
 - At stille forskellige grupper lige

89%

frie og private grundskoler har faste procedurer for, hvordan de sikrer inddragelse af børn og unge i forbindelse med ophør af samarbejde (udskrivning)

85%

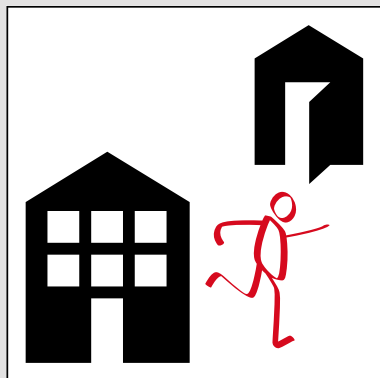
frie og private gymnasiale skoler har faste procedurer for, hvordan de sikrer inddragelse af børn og unge i forbindelse med ophør af samarbejde (udskrivning)

"Det er afgørende for os, at eleverne forstår det samfund, som de vokser op i, og de rettigheder og den grundlov, de lever under. De skal forstå, så de kan tage del i og efterleve grundloven selv".

Mange holder en fridag d. 5. juni. På Egebakkeskolen, en fri og privat skole i Aarhus, er det blevet en tradition, at der undervises i demokrati på Grundlovsdag.

"At blive 'Rettighedsskole' har sat sine spor. Jeg kan tydeligt mærke et anderledes engagement og en oplevelse af, at man har pligt og ansvar for fællesskabet".

Vestegnens Privatskole i Taastrup er UNICEF Rettighedsskole. Det betyder, at den bl.a. skal leve op til fire centrale krav og opmærksomhedsfelter: Viden, elevinddragelse, læring og lederskab. Alle personer med tilknytning til skolen skal kende til Børnekonventionen, der skal være en levende del af skolens kultur.

7

Skolens fokus på elevernes videre vej i uddannelsessystemet

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der understøtter kvalificerede uddannelsesvalg og fremmer, at eleverne går videre i uddannelse.

Det er klart i samfundets interesse, at unge uddanner sig og kommer ud på arbejdsmarkedet. Vores evne til at motivere eleverne til uddannelse og til at oplyse og vejlede dem i at træffe deres valg er afgørende.

Hvad sker der med vores elever, når de er gået ud af skolen? Kommer de i uddannelse? Hvilke uddannelser vælger de? Bliver de på uddannelsen eller hopper de fra? Hvor er eleverne henne 5 eller 10 år efter, de har forladt skolen? Er de i uddannelse eller på arbejdsmarkedet?

Evaluerings af egen indsats

Det er vigtigt for os, at vi har en idé om vores elevers videre vej i uddannelsessystemet. Det handler bl.a. om evaluering af vores egne aktiviteter; kvaliteten af vores undervisning, oplysning og vejledning. Som ved megen anden af vores skoler aktivitet kan data benyttes til at se indad; til at se på kvaliteten af det, som vores undervisningstilbud leverer.

Data om vores elevers videre vej i uddannelsessystemet kan også benyttes til at undersøge, om vores skoles kultur og kulturbærere – bevidst eller ubevidst – er medvirkende til at ansøre eleverne til bestemte uddannelser og job. Vi kan være opmærksomme på ikke kun at understøtte "de populære valg".

Systematik i mål og ansvarsfordeling

Vi kan have en systematik i forhold til mål og ansvarsfordeling i vores tilbud om undervisning, oplysning og vejledning i uddannelse og sikre, at vores tilbud om undervisning, oplysning og vejledning bidrager til, at vores elever får lige kendskab til de mange uddannelsesmuligheder.

Diversitet i uddannelses- og jobvalg

Vi kan også sikre, at vores tilbud om undervisning, oplysning og vejledning i forhold til uddannelse, understøtter diversitet i uddannelses- og jobvalg, så der ikke fastholdes et kønsopdelt arbejdsmarked. Et kønsopdelt arbejdsmarked kan have nogle negative konsekvenser for samfundet og for den enkelte. Man kan bl.a. tale om spildt talentmasse og om, at arbejdskraft ikke udnyttes optimalt, hvilket kan forøge risikoen for, at der opstår arbejdskraftmangel og en skæv fordelt ledighed.

Fokus på særligt udfordrede elevgrupper

Spørgsmålet om uddannelse og fodfæste på arbejdsmarkedet er et konstant bekymringspunkt i et samfundsperspektiv i relation til de unge, der af forskellige grunde er udfordrede på grund af deres særlige faglige, psykiske eller fysiske udfordringer eller på grund af deres sociale ståsted. Derfor ligger der også en særlig opgave for os som skoler i at have indsatser, der understøtter netop dem.

Vi kan have særligt øje for at understøtte og udvikle de elever, der pga. personlige problemer eller faglige udfordringer kan få svært ved at komme videre i uddannelse. Vi kan også have konkrete initiativer for elever med fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser og konkrete initiativer målrettet socioøkonomisk svage elevgrupper, sådan at disse særligt understøttes i at komme videre i uddannelse. Vi kan fortsat medvirke til at øge den opadgående sociale mobilitet hos de mindst ressourcerstærke elever.

På alle niveauer af social baggrund opnår fri og privatskoleelever højere karaktergennemsnit og har større sandsynlighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse, men forskellene i både karaktergennemsnit og gennemførelsesprocent er mest udtalte blandt elever med en svag socioøkonomisk baggrund.

Kilde: Epinion, 2018

85%

frie og private gymnasiale skoler har konkrete initiativer, der sikrer, at deres tilbud om undervisning, oplysning og vejledning bidrager til, at eleverne får kendskab til de mange uddannelsestyper.

"En vigtig del af vores overleveringsmøde i foråret bliver det personlige møde mellem os som den afgivende skole og deres kommende uddannelse. Den relation, elever og forældre får mulighed for at skabe med deres kommende uddannelse, bliver en fantastisk mulighed for at få en optimal skolestart på ungdomsuddannelserne."

Den frie og private Randers Realskole har ekstraordinært stort fokus på, at ordblinde elever får hjælp, når de står i skiftet mellem 9.-10. klasse og ungdomsuddannelserne. Skolen har taget initiativ til samarbejdet, der også involverer kommune og ungdomsuddannelser.

82%

frie og private grundskoler har konkrete strategier og handleplaner for at understøtte elever, der pga. personlige eller faglige udfordringer kan få svært ved at gå videre i uddannelse.

"Vi ønsker at give kommunens ældste grundskoleelever en mulighed for at dyrke deres faglige interesser. Det handler om at give dem et indblik i de faglige udfordringer, der venter på en gymnasial uddannelse og give dem mod til at forfølge faglige passioner. Det oplagt at videreformidle til kommunens unge, at der ikke er nogen modsætning mellem at være fagligt interesseret og levende engageret i en farverig ungdomskultur."

Kruses Gymnasium – et privat gymnasium i Farum – tilbyder gratis masterclass-forløb til kommunens kommende 9. klasseselever – uanset om de går på en kommunal eller fri og privat grundskole.

"Vi er et fagligt, didaktisk og pædagogisk værksted, som andre kan blive inspireret af"

Den frie og private Bagsværd Kostskole og Gymnasium vil skabe bedre sammenhæng i uddannelsesforløbet. Skolen tilbyder bl.a. tre linjer med femårige forløb. Eleverne begynder i 8. klasse og afslutter forløbet i 3.g. Man ser udskolingen som begyndelsen på noget frem for afslutningen.

Børn og unge, der har været anbragt på en fri og privat kostskole klarer sig bedre.

En række frie og private skoler er kostskoler med særligt fokus på udsatte børn og unge. Her bor eleverne, fordi de ikke kan bo hjemme og passe deres skolegang – f.eks. på grund af forældrenes situation eller personlige vanskeligheder.

Tidligere anbragte børn og unge, der er i gang med eller har gennemført en uddannelse som 25-årig:

– anbragte på frie og private kostskoler	56%
– anbragte i familie	46%
– anbragte på institution	36%

Tidligere anbragte børn og unge, der er selvforsørgende, når de runder 25 år:

– anbragte på frie og private kostskoler	72%
– anbragte i familie	69%
– anbragte på institution	50%

Et kodeks for samfundsansvar. Baggrund

Foreningen, Danmarks Private Skoler, har sin historiske rod i en forening stiftet i 1891. Danmarks Private Skoler er organisation for 168 frie og private grundskoler og gymnasiale uddannelser over hele Danmark. 70.000 elever har deres daglige skolegang på foreningens medlemsskoler. Det er bl.a. foreningens formål at kæmpe for retten til frit at kunne vælge skole efter holdninger og værdier. Foreningen arbejder for at udvikle og styrke den frie skolesektor og den enkelte frie og private skole.

Danmarks Private Skolers arbejde skal være til gavn for den enkelte skole, for sektoren og samfundet.

På foreningens årsmøde i oktober 2020 enedes medlemsskolerne om et fælles kodeks for værdien samfundsansvar; de 7 samfundsløfter.

Samfundsansvar er en levende værdi

Fællesværdien samfundsansvar og kodekset kan omsættes til det levede skoleliv på den enkelte skole og kan tilpasses den enkelte skoles værdisæt og egenart. Skolerne skal hver især afgøre, hvordan fællesværdien samfundsansvar, kodekset og de indbyggende 7 kerne-temaer omsættes til eksplicit fokus, konkrete strategier, adfærd, aktiviteter, initiativer og handling.

Kodekset kræver, at der handles

Det er med kodekset tydeligt, at skolerne både må tage stilling og sætte handling bag. Kodekset er et udtryk for et fællesskab om værdien samfundsansvar og samtidig et udtryk for en fælles forventning og holdning til, hvad samfundet med rimelighed kan forvente af frie og private skoler.

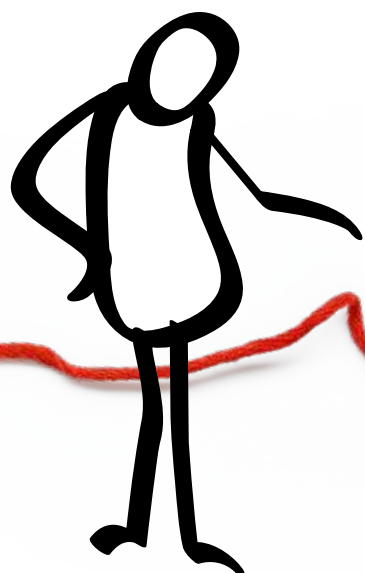
Definitionen af samfundsansvar

I kodekset ligger en for forståelse af, hvad der er det rigtige at gøre i forhold til samfundsansvar. Der ligger også en indbygget definition af samfundsansvar. Skolens samfundsansvar skal ses i et bredt perspektiv. Skolens tiltag, som ansvarlig samfundsinstitution, må både være rettet mod individet i skolen, fællesskabet i skolen og fællesskabet, som skolen er en del af; det omkringliggende samfund.

Kodekset er et samfundsløfte

Kodekset beskriver både et mål om og en vej henimod at kunne fortælle om, vise og bevise samfundsansvar. Med kodekset forpligter skolerne først og fremmest hinanden på at tydeliggøre, hvordan de allerede har eller vil iværksætte aktiviteter eller indsatser i forhold til 7 kerne-temaer. Aktiviteter eller indsatser, der ultimativt har det formål, at de er til gavn for samfundet i bred forstand.

Kodekset er både et signal til omverdenen om, at de frie og private skoler tager samfundsansvar, og at skoleformen, ligesom i alle andre henseender, altid bestræber sig på at gøre det endnu bedre. Det er de frie og private skolers samfundsløfte.

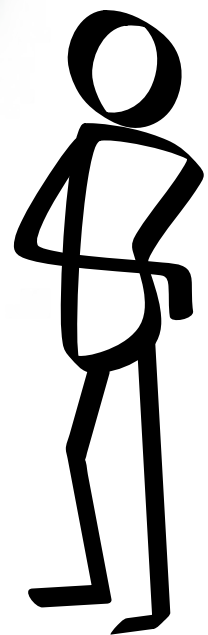
Vi er Danmarks private skoler

Akademisk Studenterkursus
Allerød Privatskole
Amager Privatskole
Bagsværd Kostskole og Gymnasium
Bernadotteskolen
Billums Privatskole
Birkørød Privatskole
Bogø Kostskole
Bornholms Frie Idrætsskole
Borup Privatskole
Bredballe Privatskole
Brenderup og Omegns Realskole
Børneskolen Bifrost
C. la Cours Skole
Carolineskolen
Christianshavns Døttreskole
Copenhagen City School
Copenhagen International School
Det Kgl. Vajsenhus
Det Kristne Gymnasium
Deutsches Gymnasium für Nordschleswig
Dyhrs Skole
Egebakkeskolen
Elise Smiths Skole
Esbjerg International School
Esbjerg Realskole
Forberedelsesskolen
Forældreskolen Aarhus
Fredericia Realskole
Frederik Barfods Skole
Frederiksberg Privatskole
Frederikssund Private Realskole
Frøbjerg-Ørte Friskole
Gentofte Studenterkursus
Giersings Realskole
Gladsaxe Privatskole
Greve Privatskole
Grindsted Privatskole
Haderslev Realskole

Helsingør Realskole
Henriette Hørlücks Skole
Herlev Privatskole
Herlufsholm Skole og Gods
Hillerød Privatskole
Hindholm Privatskole
Hjørring Private Realskole
Holbæk Private Realskole
Horslunde Realskole
Hovedstadens Kristne Gymnasium
Hulvej Privatskole
Hvidovre Privatskole
Høje-Taastrup Private Gymnasium
Høng Privatskole
Haahrns Skole
Ida Holsts Skole
Idestrup Privatskole
Ingrid Jespersens Gymnasieskole
Institut Sankt Joseph
International School Ikast-Brande
International School of Billund
International School of Hellerup
Interskolen
Johannesskolen
Kaptajn Johnsens Skole
Karrebæksminde Privatskole
Kildegård Privatskole
Kirstine Seligmanns Skole
Klostermarksskolen
Kochs Skole
Kolding Realskole
Kornmod Realskole
Krebs' Skole
Kvikmarkens Privatskole
Københavns Private Gymnasium
Københavns Skole og Idrætsakademi
Køge Bugt Privatskole
Køge Private Realskole
Laursens Realskole

Lyngby Friskole
Lyngby Private Skole
Mariagerfjord Idrætsskole
Marie Jørgensens Skole
Marie Kruses Skole
Marie Mørks Skole
Marieskolen
N. Zahles Gymnasieskole
N. Zahles Seminarieskole
Niels Steensens Gymnasium
Nordsjællands Grundskole og Gymnasium
Nyborg Friskole
Nyborg Private Realskole
Nykøbing Falster Realskole
Nørre Aaby Realskole
Nørreådal Friskole
Odder lille Friskole
Otterup Realskole
Oure Kostgymnasium Sport & Performing Arts
Per Gyrum Skolen
Prins Henrik Skole, Lycée Français
Privatskolen Als
Privatskolen Frederikshavn
Privatskolen i Sæby
Privatskolen Nakskov
Randers Realskole
Rathlouskolen
Riberhus Privatskole
Ringe Kost- og Realskole
Roskilde Private Realskole
Rungsted Private Realskole
Rygaards Skole
Ryomgaard Realskole
Rønde Privatskole
Rønne Privatskole
Sankt Annæ Skole
Sankt Ansgars Skole
Sankt Birgitta Skole
Sankt Knud Lavard Skole
Sankt Nikolaj Skole
Sankt Pauls Skole
Sankt Petri Skole
Sct. Albani Skole
Sct. Ibs Skole
Sct. Joseph Skole

Sct. Joseph Søstrenes Skole
Sct. Joseph Søstrenes Skole
Sct. Knuds Skole & Børnehave
Sct. Mariæ Skole
Sct. Michaels Skole
Sct. Norberts Skole
Sejergaardsskolen
Sigerslevøster Privatskole
Skanderborg Realskole
Skipper Clement Skolen
Skolen ved Havet
Skorpeskolen
Skt. Josefs Skole
Skt. Knuds Skole
Skærbæk Realskole
Solhverv Privatskole
Solsideskolen
Sorø Privatskole
Stenhus Kostskole
Stenløse Privatskole
Stenoskolen
Strandmølleskolen
STUK (Studenterkurset & Kostskolen i Sønderjylland)
Søborg Privatskole & Skovbørnehave
Sønderborg International School
Th. Langs Skole
Thy Privatskole
Tolstrup-Stenum Friskole
Tølløse Privatskole og efterskole
Taastrup Realskole
Ugelbølle Friskole
Vanløse Privatskole
Vejlefjordsskolen
Vestegnens Privatskole
Viborg Private Realskole
Vidar Skolen
Vinderup Realskole
Vinderød Privatskole
Vor Frue Skole
Øbro Fri Skole
Ådalens Privatskole
Aalborg City Gymnasium
Aalestrup Realskole
Aarhus International School
Aarhus Privatskole

Noter

1. Citater og skolecases er baseret på artikler om Danmarks Private Skolers medlemsskolers aktiviteter og indsatser. Artiklerne kan findes på foreningens presserum www.mynewsdesk.com/dk/private-skoler eller på foreningens hjemmeside www.privateskoler.dk
2. Denne publikation inddrager nogle af resultaterne fra en spørgeskemaundersøgelse, lavet i april 2020, omhandlende skolernes indsatser og aktiviteter i forhold til samfundsansvar på en række parametre. Resultaterne baserer sig alene på svar fra foreningen Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasiers medlemsskoler. 93% af foreningens medlemsskoler har besvaret spørgsmålene. Medlemsskoler kan i enkelte tilfælde have undladt at svare på et spørgsmål, hvorfor der er en vis usikkerhed forbundet med resultaterne.
3. Danmarks Riges Grundlov. 5. juni 1953 (Grundloven)
4. Danmarks Statistik/BUVM-Uddannelsesstatistik. Siden 1970 har "frie grundskoler" været fællesbetegnelsen for alle skoler under Lov om friskoler og private grundskoler, uanset om de navngiver sig friskoler, privatskoler m.v.
5. "Elever fra private grundskolers videre vej i uddannelse og beskæftigelse". CSA. Center for Sociologisk Analyse (2019). Find undersøgelsen på www.privateskoler.dk
6. "Ligheder og forskelle – private skoler og folkeskoler i lokalområder". Epinion (2018). Find undersøgelsen på www.privateskoler.dk
7. Lov om friskoler og private grundskoler og Lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser
8. "Anbragte børn på kostskoler". VIVE (2019). Find undersøgelsen på www.privateskoler.dk

Traditionen. Historien. Pejlemærket. Friheden. Ansvaret. Værdierne.

Forældreretten, mindretalsretten og **skolefriheden** er noget helt grundlæggende i vores land og det danske demokrati. Det er faktisk så grundlæggende, at det står i vores **grundlov**. Alle forældre og elever skal have mulighed for at **vælge** den skole, der passer til deres opfattelse af "den gode skole".

Skolen i Danmark er gammel. Der har været **skoler** siden middelalderen. Det, vi i dag kender som folkeskolen, **opstod** først i 1814. Allerede i 1700-tallet tog forældre initiativ til de private realskoler, fordi de ønskede deres børn og unge undervist i "reale **fag**" som sprog, matematik og naturlære.

Det var forældre, der på samme tid syntes, at også deres døtre skulle gå i skole. Derfor oprettedes de private pigeskoler. Det var **revolutionerende** den gang.

Også i dag er det et **pejlemærke** for de frie og private skoler, at alle skal blive så dygtige som muligt – uanset deres udgangspunkt.

Det frie skolevalg og forældrenes indflydelse har **udviklet** skolen i Danmark. De **frie og private** skoler har altid været udtryk for tidens og **samfundets** behov.

At være fri og privat skole betyder, at man udnytter retten til at være **anderledes**, mens man samtidig lever op til samfundets og **fællesskabets** krav og forventninger.

De frie og private skoler **bidrager** bl.a. til samfundets og fællesskabets målsætninger ved at udnytte den **frihed** og det spillerum, de har til at lave skole.

Det frie skolevalg stiller krav til skolernes **kvalitet**, derfor er det spændende at åbne dørene til den enkelte frie og private skole.

Enhver fri og privat skole har frihed til at møde sine opgaver **innovativt**, så længe det sker uden at bryde samfundets tillid. Friheden kan man blive **inspiret** af.

På frie og private skoler kan man effektivt tage **initiativ** til at gøre tingene anderledes. Her må man **rettidigt** vurdere, hvilken **dannelse og uddannelse** eleverne skal have for at klare sig nu og i fremtiden, men i samklang med skolens traditioner og de grundlæggende værdier.

Det er værdierne, der gør forskellen.

værdier

skole

tradition

historie

og

Danmarks Private Skoler
Ny Kongensgade 15, 3.

1472 København K.

Telefon 33 30 79 30

info@privateskoler.dk
www.privateskoler.dk